

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

УДК 332.14:330.3

В.Л. ВАКУЛЕНКО,

к.е.н., Науково–дослідний економічний інститут Міністерства економічного розвитку і торгівлі України

Соціально–економічний розвиток Київщини: аналіз сьогодення та шляхи підвищення інвестиційної привабливості регіону

У статті розкрито ключові аспекти соціально–економічного розвитку Київської області на основі підвищення конкурентоспроможності економіки для зростання якості життя. Зазначено шляхи реалізації державної політики, спрямованої на підвищення добробуту громадян завдяки поліпшенню інвестиційної привабливості регіону.

Ключові слова: стратегія, розвиток, соціально–економічний розвиток, державна політика, інвестиційна привабливість, регіон.

В.Л. ВАКУЛЕНКО,

к.э.н., Научно–исследовательский экономический институт Минэкономразвития и торговли Украины

Социально–экономическое развитие Киевщины: анализ нынешнего положения и пути повышения инвестиционной привлекательности

В статье раскрыты ключевые аспекты социально–экономического развития Киевской области на основе повышения конкурентоспособности экономики для роста качества жизни. Указаны пути реализации государственной политики, направленной на повышение благосостояния граждан благодаря улучшению инвестиционной привлекательности региона.

Ключевые слова: стратегия, развитие, социально–экономическое развитие, государственная политика, инвестиционная привлекательность, регион.

V. VAKULENKO,

PhD, Economic Research Institute of Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine, Kyiv

Socio–economic development of kyiv region: analysis of present and ways to improve the investment attractiveness

The article describes aspects of social and economic development of Kiev region by improving the competitiveness of the economy to increase the quality of life. Path to the state policy aimed at improving the welfare of citizens by improving the investment attractiveness of the region.

Keywords: strategy development, socio–economic development, public policy, investment attractiveness region.

Постановка проблеми. Запорукою економічного зростання держави в цілому є сталий соціально–економічний розвиток кожного регіону. На сучасному етапі соціально–економічних реформ в Україні постала гостра необхідність формування ефективних та унікальних моделей їхнього розвитку. Реалізація соціально–економічних перетворень за допомогою інституційно–економічного інструментарію економічних державних реформ на регіональному й місцевому

рівнях першою чергою залежить від розробки і використання моделей розвитку регіонів. Управління економікою на регіональному рівні поєднує в собі вивчення внутрішнього та зовнішнього середовища, прогнозування соціально–економічних процесів, формування стратегій та планування заходів, орієнтованих на покращення життя населення завдяки розвитку територій при залученні інвестиційних ресурсів. Саме тому значимість поглибленого дослідження проблеми

регіональної інвестиційної діяльності визначається управлінням інвестиціями, що є найважливішим засобом структурного перетворення виробничого й соціального потенціалу України, підвищенням ефективності його використання, проведенням діючої державної політики.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Дослідженнями регіональних проблем, зокрема проблемами діагностики соціально-економічного розвитку, активно займалися як вітчизняні, так і зарубіжні учені. Ці проблеми відображені в працях Н. Агафонов, У. Айзарда, Н. Баранського, Т. Безгрошевих, А. Гранберга, В. Грішина, Р. Ефімової, В. Ільїна, О. Ким, В. Кистанова, І. Кладченко, Н. Коловського, В. Крісталлера, В. Лексина, А. Леша, О. Літовки, А. Малініна, Г. Паламаренко, Дж. Стрікланда, П. Друкера, Г. Мінцберга, М. Портера, Т. Райнера, Е. Сафонова, А. Скопіна, М. Степанова, А. Чеботарева, Е. Шарафанової, А. Швецова, А. Шилова та інших. Разом із тим проблеми інвестиційного розвитку порушувалися такими вітчизняними вченими, як О.І. Амоша, Ю.М. Бажал, А.С. Гальчинський, В.М. Геєць, М.Я. Дем'яненко, О.А. Кириченко, Т.Т. Ковальчук, С.В. Козаченко, В.В. Микитенко, В.Є. Новицький, Д.М. Стеченко, В.М. Суторміна, Л.І. Федулова та інші. Проте, незважаючи на велику кількість наукових праць, вважаємо, що проблема реалізації ефективної регіональної інвестиційної політики та України в цілому потребує подальшого дослідження.

Мета статті – розкрити основні аспекти соціально-економічного розвитку Київщини, визначити необхідність та шляхи реалізації державної політики, спрямованої на підвищення добробуту громадян завдяки поліпшенню інвестиційного привабливості регіону.

Виклад основного матеріалу. Згідно з підсумками соціально-економічного розвитку Київщини за 2014 рік слід зазначити гостру необхідність активізації роботи зі стабілізації соціально-економічної ситуації, а досягнуті позитивні результати дають можливість у 2015 році прогнозувати відновлення позитивної динаміки розвитку провідних галузей виробничої та соціальної сфери, що сприятиме підвищенню добробуту жителів регіону.

Складна суспільно-політична та соціально-економічна ситуація в країні в цілому протягом 2014 року спричинила в області спад виробництва та дестабілізувала ситуацію у окремих галузях. Так, за даними Держстату України, індекс будівельної продукції у 2014 році знизився на 37,8% у порівнянні з рівнем 2013 року. Обороти роздрібної торгівлі (до якого включено роздрібний товарооборот підприємств роздрібної торгівлі, розрахункові дані щодо обсягів продажу товарів на ринках і фізичними особами-підприємцями) становив 42,5 млрд. грн., що на 1,0% менше ніж у 2013 році. Протягом року на вільні та новостворені робочі місця працевлаштовано 21,4 тис. незайнятих та безробітних осіб, що на 7,4% менше ніж у 2013 році. Рівень працевлаштування безробітних становив 28,5% (у 2013 році – 31,3%) [1].

Підприємствами та організаціями області, за рахунок усіх джерел фінансування, освоєно майже 18,3 млрд. грн. капітальних інвестицій, що на 20,0% менш ніж у 2013 році. Обсяги прямих іноземних інвестицій, внесених в економіку області з початку інвестування, на кінець 2014 року становили \$1653,8 млн., що на 16,8% менше, ніж на початок 2014 року.

За 2014 рік загальний обсяг експорту зовнішньої торгівлі товарами зменшився на 6,1% (у порівнянні з 2013 роком) і становив майже \$1852,4 млн. Обсяг імпорту знизився на 20,7% та становив \$3756,9 млн.

Разом із тим протягом 2014 року задля стабілізації економіки Київщини та вирішення проблемних питань в усіх галузях господарського комплексу урядом здійснювались ряд заходів, що дозволило забезпечити зростання обсягів промислового виробництва на 1,2%, забезпечити реалізацію промислової продукції у відпускних цінах підприємств на суму 48,1 млрд. грн. (що у порівнянні з 2013 роком більше на 19%), збільшено обсяг виробництва продукції сільськогосподарства на 6,6% в усіх категоріях господарств та становив 15974,7 млн. грн. (за обсягом сільськогосподарського виробництва Київщина посіла друге місце серед інших регіонів країни), введено в експлуатацію 1727,0 тис. кв. м загальної площі житла (на 14 відсотків більше), зросло надходження від області до загального та спеціального фондів державного бюджету на 2,7% і становило 24 605,7 млн. грн., зросло надходження до загального та спеціального фондів місцевих бюджетів суми податків, зборів та обов'язкових платежів на 2,5% (у порівнянні з минулим роком), зросла на 4,1% середньомісячна номінальна заробітна плата одного штатного працівника та становила 3489,0 грн.

Ураховуючи складну ситуацію сьогодення, задля поліпшення інвестиційного середовища Київщини урядом розроблено та затверджено на 2015 рік програму соціально-економічного та культурного розвитку. Київська область є інвестиційно привабливим регіоном України, проте спад ділової активності підприємств, що працюють у сфері будівельної та промислової діяльності у 2014 році, вплинув на обсяги капітальних інвестицій, які були освоєні на 20% менше у порівнянні з 2013 роком. Саме тому слід наголосити на необхідності підвищення інвестиційної привабливості Київщини з метою збільшення обсягів капіталовкладень у технологічну модернізацію економіки області, що дозволить підвищити її конкурентоспроможність на основі інноваційного розвитку пріоритетних галузей. Задля підвищення інвестиційного клімату Київщини Програмою соціально-економічного та культурного розвитку Київської області у 2015 році передбачається: спрямування інвестиційного капіталу підприємств області на оновлення основних фондів, впровадження енергозберігаючих технологій, введення нових об'єктів як виробничого, так і соціально-культурного призначення; створення нових високотехнологічних виробництв, інноваційний розвиток існуючих підприємств, сприяння розміщенню інвестицій та нових бізнесів у північних та південних районах області; створення сприятливих умов щодо залучення доходів громадян для інвестування у житлове будівництво; забезпечення ефективного використання бюджетних коштів, спрямованих на розвиток житлово-комунальної та соціальної інфраструктури. Очікується, що реалізація вищезазначених завдань та заходів дозволить освоїти майже 20,3 млрд. грн. капітальних інвестицій, індекс капітальних інвестицій (у порівнянних цінах) передбачається на рівні 101,0%; обсяг капітальних інвестицій на одну особу становить майже 11,7 тис. грн. (збільшення на 0,9%); обсяги інвестування підприємств та організацій становитимуть 9,2 млрд. грн. (45,4% від загального обсягу капіталовкладень), кошти населення на

РОЗВИТОК РЕГІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

індивідуальне житлове будівництво становитимуть 2,5 млрд грн. (12,5% від загального обсягу).

Наразі основні обсяги іноземних інвестицій надійшли в об'їсть з 61 країни світу, а найбільше (90,4% від їх загального обсягу) отримано з Нідерландів, Кіпру, Великої Британії, Німеччини, Польщі, Віргінських Островів (Брит.), США, Австрії та Фінляндії. Найбільша частка прямих іноземних інвестицій в економіку області припадала на Броварський, Києво-Святошинський, Миронівський, Бориспільський, Вишгородський райони та міста Бровари, Бориспіль, Обухів.

Необхідними умовами для поліпшення процесу залучення інвестицій в економіку регіону є налагодження робочих контактів із міжнародними та іноземними організаціями, інформування їх щодо інвестиційних пропозицій. Саме тому для формування інвестиційного іміджу Київщини та активізації цього напрямку діяльності передбачено вирішення питань інформаційно-рекламного, організаційного та фінансового забезпечення. Однією з важливих складових процесу залучення інвестицій є створення сприятливого інвестиційного іміджу в засобах масової інформації. Співпраця із засобами масової інформації, інформаційними агентствами дозволяє сформувати позитивний образ області, її економічний потенціал і перспективи. При цьому головну роль у формуванні іміджу відкритої області відіграє інформація про інвестиційну привабливість, перелік інвестиційних пропозицій обласних підприємств та організацій, обласного бюджету в мережі Інтернет, підтримка та просування інвестиційного сайту [3]. Саме тому протягом останніх років представники Київської облдержадміністрації брали участь у міжнародних виставках, форумах, конгресах з інвестиційних питань в Україні та за кордоном; організовано візити за кордон делегацій Київської області з метою укладання документів у сфері зовнішніх зносин та розвитку міжнародного співробітництва; прийнято участь у виставках, міжнародних форумах, конференціях, семінарах і презентаціях в Україні та за кордоном інвестиційних пропозицій регіонів України та інформаційно-рекламних матеріалів, що популяризують Київську область; організовано і проведено інформаційні прес-тури для зарубіжних журналістів, які спеціалізуються на туристичній діяльності. Реалізація вищезазначених заходів потребує максимального використання інтернет-ресурсів, формування банку даних по земельних ділянках, виробничих площах та об'єктах незавершеного будівництва, потребує якісної підготовки пропозицій, які місцеві органи виконавчої влади самі можуть пропонувати як готові інвестиційні проекти потенційним інвесторам та всіма способами інформувати міжнародну спільноту про сприятливий інвестиційний клімат області.

У цілому чинним законодавством України передбачено здійснення державної підтримки інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях за рахунок бюджетних коштів, а також шляхом застосування до суб'єктів господарювання, які реалізують інвестиційні проекти у пріоритетних галузях економіки, особливостей оподаткування податком на прибуток і оподаткування ввізним митом, згідно з Податковим і Митним кодексами. Перелік пріоритетних галузей економіки затверджено розпорядженням Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку пріоритетних галузей економіки». Відповідно до Закону України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріори-

тетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» Рада міністрів АР Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації здійснюють відбір інвестиційних проектів у пріоритетних галузях економіки, а також подання пропозицій щодо схвалення відібраних інвестиційних проектів Кабінетом Міністрів України [6].

Висновки

Слід відзначити, що сприяння формуванню позитивного інвестиційного іміджу регіону шляхом удосконалення інвестиційно-інноваційної інфраструктури, розвитку міжрегіональної та міжнародної кооперації з реалізації інвестиційних проектів, а також пошук інвесторів для впровадження нових інвестиційних проектів сприятиме відновленню економічного зростання і створить нові робочі місця для мешканців області. Саме тому вважаємо за доцільне наголосити на актуальності здійснення у 2015 році наступних заходів: забезпечення ефективної реалізації механізму державно-приватного партнерства шляхом удосконалення відповідної нормативно-правової бази та сприяння у пошуку і залученню інвесторів на засадах державно-приватного партнерства; підтримка та реалізація складових національних проектів на території Київської області та України в цілому; організація відбору суб'єктів господарської діяльності, що реалізують інвестиційні проекти у ключових галузях економіки області, відповідно до чинного законодавства; подальша розробка проектів індустріальних парків для внесення їх до Державного реєстру, а також створення ефективних механізмів багатосторонньої підтримки під час процесу створення індустріальних (промислових) парків на території області; створення дієвої та достовірної системи моніторингу стану реалізації інвестиційних проектів; надання консультативної допомоги інвесторам відповідно до законодавства України; поширення інформації серед зацікавлених суб'єктів підприємницької діяльності про державну політику в інвестиційній сфері та підтримка інвестиційної активності у пріоритетних галузях економіки.

Список використаних джерел

1. Основні показники соціально-економічного розвитку України // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Петкова Л.О. Інвестиційна привабливість регіонів / Л.О. Петкова // Фінанси України. – 2005. – №9. – С. 40–47.
3. Програма залучення іноземних інвестицій та поліпшення інвестиційного клімату в Київській області на 2013–2015 роки // [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.invest-koda.org.ua/programma_zaluchennja_inozemnih_investitsij
4. Інформаційне агентство УНІАН [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://economics.unian.ua/industry>
5. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій. Рейтинг інвестиційної привабливості регіонів 2013 [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrproject.gov.ua/sites/default/files/upload/rejting_investicijnoji_privablivosti_regioniv
6. Інвестиційно-інноваційна політика [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://me.gov.ua/tags/documents>
7. Закон України «Про стимулювання інвестиційної діяльності у пріоритетних галузях економіки з метою створення нових робочих місць» від 06.09.2012 №5205–VII [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <http://rada.gov.ua>